

Nivel maxim - rezolvă corect toate sarcinile: compară/prezintă instituțiile, explică logic normele și procedurile de guvernare utilizând diferite surse istorice; prezintă integral proiectul, organizează logic informațiile, formulează corect textele istorice; colaborează eficient cu colegii și formulează opinii argumentate.

4. Etapa obținerii performanței pe baza proiectului întocmit

Pentru elevii care au atins un nivel foarte bun, se recomandă **organizarea unei dezbateri** cu tema **Constituția țării**, în cadrul căreia elevii negociază aspecte privitoare la forma de guvernământ, structura instituțională, drepturile și libertățile cetățenești. Activitatea se desfășoară în ora următoare, **în clasă**. Aceasta respectă regulile dezbaterilor academice, după ce elevii s-au organizat liber în două subgrupe (care vor reprezenta simbolic un grup parlamentar, coordonat de un lider), una pledând PENTRU, cealaltă ÎMPOTRIVA ipotezei formulate și aducând fiecare 2-3 argumente, ulterior schimbând rolurile. Elevii neimplicați în dezbateri vor asista la aceasta și vor completa grila de evaluare a discursului în vederea desemnării la sfârșitul activității a titlului de CEL MAI BUN PARLAMENTAR. După finalizarea dezbaterii, în vederea conștientizării necesității implicării civice, câțiva elevi vor răspunde la următoarele cerințe:

1. Formulați un punct de vedere în legătură cu rolul implicării cetățenilor francezi/englezi/americani/japonezi în viața politică, aducând două argumente în acest sens.
2. Menționați consecințele directe și indirecte ale neimplicării cetățenilor în viața politică.

În cazul în care elevii nu mai au timpul necesar pentru aceste exerciții, le vor avea ca temă pentru acasă.

Pentru elevii care au atins un nivel minim/ mediu se recomandă rezolvarea, ca temă pentru acasă, a cerințele exemplificate mai jos.

Exemple de exerciții pentru clasele unde disciplina *Istorie* se studiază 2/ 3 ore pe săptămână

Sursa 1 – Constituția Franței (Republica a V-a)

„**Art. 12** Președintele republicii poate, după consultarea primului-ministru și a președinților celor două Camere ale Parlamentului, să dizolve Adunarea Națională.

Art. 34 Legea este votată de Parlament (...).

Art. 38 Guvernul poate, pentru a pune în aplicare programul său de guvernare, să ceară Parlamentului aprobarea de a da ordonanțe, pe o perioadă de timp limitat, măsuri care sunt considerate normale în domeniul legislativ.

Art. 39 Inițiativa legislativă aparține în același timp primului-ministru și Parlamentului.

Art. 48 Ordinea de zi a Camerelor include, cu prioritate și în ordinea fixată de Guvern, discutarea proiectelor de legi propuse de Guvern și a proiectelor de lege acceptate de acesta.

Art. 49 Prim-ministrul, după deliberările din Consiliul de Miniștri, își asumă în fața Adunării Naționale responsabilitatea guvernării prin program sau, eventual, printr-o declarație politică generală. Adunarea Națională își asumă responsabilitatea guvernării prin votul unei moțiuni de cenzură. O astfel de moțiune de cenzură nu ajunge să fie discutată dacă este semnată de mai puțin de o zecime dintre membrii Adunării. La votarea moțiunii sunt numărate doar voturile favorabile acesteia; nu poate fi adoptată dacă nu este votată de majoritatea Parlamentarilor. Dacă moțiunea este respinsă, semnatarii nu pot propune o altă moțiune în cursul acestei sesiuni, cu excepția cazului prevăzut mai jos.

Art. 50 Dacă Adunarea Națională adoptă o moțiune de cenzură sau respinge programul de guvernare sau declarația generală a Guvernului, prim-ministrul trebuie să înainteze președintelui republicii demisia Guvernului”.

(Jacques Marseille, *Histoire*, Editura Nathan, Paris, 2002)

1. Numiți o instituție cu rol legislativ și una cu rol executiv, din sursa dată.
2. Menționați două atribuții ale Parlamentului, din sursa dată.
3. Precizați, pe baza sursei, care sunt raporturile dintre puterea legislativă și puterea executivă?
4. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la modalitatea în care Constituția Republicii a V-a limitează puterea legislativă, susținându-l cu două informații selectate din sursă.
5. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia în secolul al XX-lea, în Europa, există o altă formă de guvernământ în afara celei menționate în sursa dată.

Sursa 2 – Organizarea politică a R. F. Germane

„Din vara anului 1948, au fost organizate deliberări în vederea elaborării unei noi Constituții pentru un nou stat în partea vestică a Germaniei. După ce o adunare de delegați din diferite regiuni a aprobat noua Constituție, Republica Federală Germană a fost înființată oficial în mai 1949 (...). Inițial, statutul celor două Germanii era aproape identic. Amândouă aveau președinți ca șefi oficiali ai statului, pe lângă liderii politici ai guvernului; ambele aveau Camere Inferioare ale Parlamentului, rezultate în urma alegerilor naționale, și Camere Superioare reprezentând landurile (...). Existau totuși diferențe fundamentale de principiu între sistemele de politice ale celor două state, care aveau să devină explicite în timp. Democrația reprezentativă vest-germană era bazată pe alegeri generale libere pentru un număr mare de partide, alegeri ce aveau loc o dată la 4 ani (...). Președintele avea mai puține puteri decât Eratzkaiserul din republica de la Weimar, având un rol formal; mai mult, președintele nu era ales direct prin vot popular, ci mai degrabă indirect, printr-un Colegiu Electoral al Parlamentarilor (...).”

(Mary Fulbrook, *O scurtă istorie a Germaniei*, Iași, Editura Institutul European, 2002)

1. Numiți, din sursă, legea fundamentală a Republicii Federale Germane.
2. Menționați două instituții politice, la care se referă sursa dată.
3. Precizați două caracteristici ale alegerilor generale din Republica Federală Germană.
4. Menționați, pe baza sursei date, două asemănări între organizarea politică inițială a celor două state germane.
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la modalitatea în care era ales președintele Republicii Federale Germane, susținându-l cu două informații selectate din sursă.
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia în Europa au existat regimuri politice democratice în perioada interbelică.

Sursa 3 A - Discursul de la Bayeux al generalului Charles de Gaulle (16 iunie 1946)

„Generalul Charles de Gaulle, ostil regimului parlamentar, expune motivele pentru care se opune proiectului de Constituție.

Cu siguranță, este însăși esența democrației ca opiniile exprimate, prin vot, să le orienteze gândirea, activitatea publică și cea legislativă a oamenilor politici. Dar și toate principiile și experiențele cer ca puterile publice (legislativă, executivă, judiciară) să fie clar separate și puternic echilibrate (...).

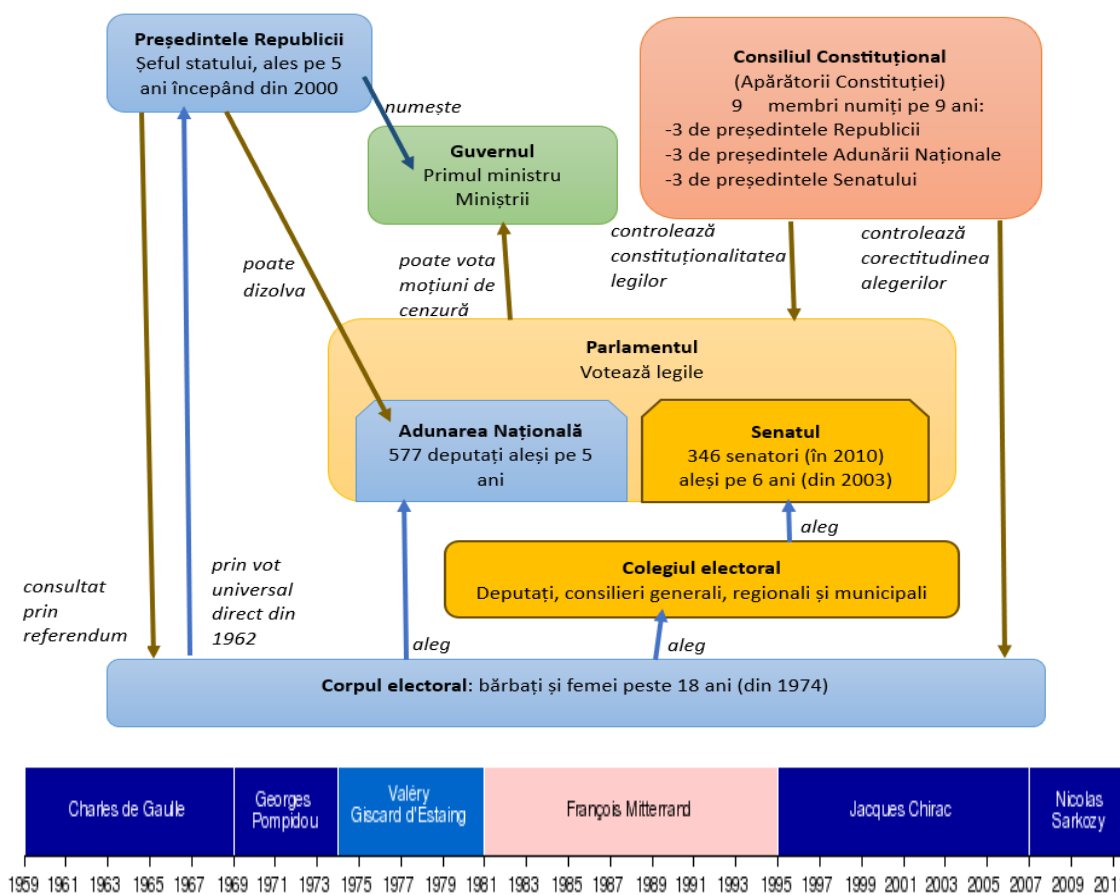
Într-adevăr, unitatea, coeziunea, disciplina internă a Guvernului Franței trebuie să fie lucruri sacre, deoarece există pericolul de a vedea repede însăși direcția țării slăbită și lipsită de autoritate. Ori, această unitate, această coeziune, această disciplină ar putea fi ele menținute pe termen lung dacă puterea

executivă ar emana de la cealaltă putere (puterea legislativă), față de care trebuie să existe un echilibru, și dacă fiecare dintre membrii Guvernului, care răspund colectiv în fața întregii Adunării Naționale, nu ar fi, în funcția sa, mandatat de un partid.

Prin urmare, șeful statului, situat deasupra partidelor, ales de un colegiu electoral care cuprinde Parlamentul, dar mult mai larg, este cel care trebuie să dirijeze puterea executivă. Este responsabilitatea șefului statului în a acorda/armoniza interesul general al cetățenilor, care a rezultat din alegeri, cu orientarea care reiese din Parlament. Lui îi revine responsabilitatea de a numi miniștri și, în primul rând, bineînțeles, premierul, care va aplica programul de guvernare și politicile executivului”.

(Jacques Marseille, *Histoire*, Editura Nathan, Paris, 2002)

Sursa 3 B

Sursa: (Jean-Michel Lambin, *Histoire*, Paris, Hachette Éducation, 2007)

1. Numiți un președinte al Franței din secolul al XXI-lea, menționat în sursa 3 B.
2. Menționați două atribuții ale președintelui Franței, la care se referă ambele surse.
3. Precizați, pe baza sursei 3 A, care este *esența democrației*.
4. Menționați, pe baza sursei 3 B, două deosebiri dintre cele două camere ale Parlamentului Franței.

5. Formulați, pe baza textului dat, un punct de vedere referitor la concepția politică a generalului Charles de Gaulle privitor la organizarea politică a Franței, susținându-l cu două informații selectate din sursa **3 A**.
6. Argumentați, prin două fapte istorice relevante, afirmația conform căreia în secolul al XX-lea în Europa s-au afirmat ideologii politice de tip totalitar.

Exemple de exerciții pentru clasele unde disciplina *Istorie* se studiază 1 oră pe săptămână

Exemplul 1:

Sursa 1 – Atribuțiile președintelui S.U.A.

„Președintele va fi comandantul șef al armatei și marinei militare a Statelor Unite și al poliției diferitelor state atunci când sunt chemate în serviciul activ al Statelor Unite. El poate cere, în scris, părerea funcționarului principal al fiecărui departament executiv asupra oricărui subiect privind îndatoririle funcțiilor respective; el va avea puterea de a acorda suspendarea executării și grațierea pentru infracțiunile comise împotriva Statelor Unite, cu excepția cazurilor de punere sub acuzare a membrilor Congresului. El va avea puterea, prin și cu avizul și acordul Senatului, să încheie tratate cu condiția ca 2/3 din senatorii prezenți să fie de acord; și, prin și cu avizul și cu acordul Senatului, el va numi ambasadori, alți funcționari publici și consuli, judecători la Curtea Supremă, precum și alți funcționari ai Statelor Unite ale căror numiri nu sunt prevăzute a fi făcute altfel de prezenta Constituție și care vor fi stabilite prin lege (...). Din când în când, Președintele va informa Congresul asupra stării uniunii și îi va recomanda spre considerare măsurile pe care el le apreciază necesare și oportune; el poate, în cazuri extraordinare, să convoace ambele Camere sau una dintre ele și, în caz de dezacord între ele cu privire la data suspendării sesiunii, el le poate suspenda până la data pe care o apreciază corespunzătoare; el primește ambasadorii și alți miniștri publici; el veghează la aplicarea corectă a legilor și acordă autoritate să-și exercite puterile tuturor persoanelor cu înalte funcții oficiale în Statele Unite. Președintele, vicepreședintele și toți funcționarii civili ai Statelor Unite vor fi destituiți din funcție în caz de punere sub acuzare și condamnare pentru trădare, corupție și alte crime și delict majore”

(Constituția S.U.A.) - <https://constitutii.files.wordpress.com/2013/02/constitutia-s-u-a.pdf>

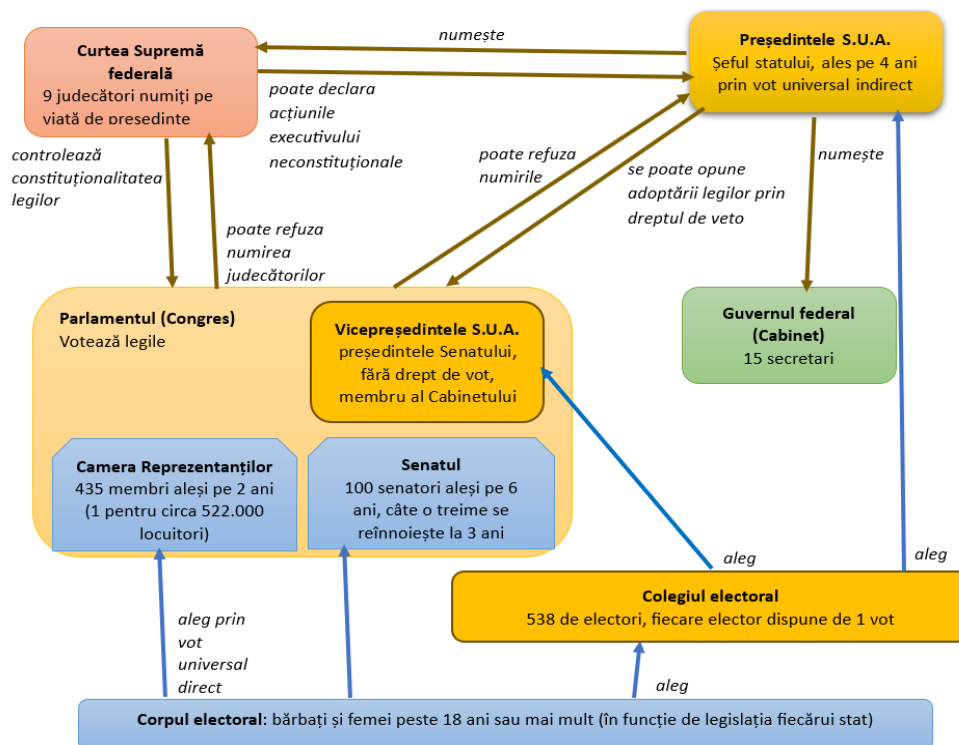
Sursa 2 – Afacerea Watergate

„Protestele tumultuoase de la sfârșitul anilor 1960 au cauzat o profundă îngrijorare la Casa Albă în timpul administrației Nixon, adânc nemulțumită de eforturile serviciilor secrete sau ale altor agenții, în special, de vreme ce protestatarii împotriva războiului erau acuzați de legături cu agenții secrete străine. În 1970, Casa Albă a stabilit o operațiune specială secretă de spionaj a ”instalatorilor”, a căror datorie era să ”astupe scurgerile” în cazuri ca cel al chestiunii Documentelor Pentagonului, și să mențină supravegherea listei tot mai lungi a celor priviți ca inamici ai președintelui. Activitățile lor au implicat intrări prin efracție pentru sustragere de informații și supraveghere electronică, toate realizate fără nici o urmă de autoritate legală (...). „Instalatorii” au condus operațiuni de sabotaj pentru a disturba campaniile altor candidați democrați cu atâta succes încât în final partidul l-a nominalizat pe George McGovern, cel mai slab posibil purtător de stindard și oponentul lui Nixon, cel mai probabil pentru a fi învins(...). În noiembrie 1972, Nixon l-a învins pe McGovern cu o majoritate covârșitoare de 18 milioane de voturi populare, și 520 de voturi în colegiul electoral, față de insignifiantele 17 voturi ale lui McGovern, unul dintre cele mai covârșitoare triumfuri ale istoriei electorale americane”.

(Philip Jenkins, *O istorie a Statelor Unite ale Americii*, Editura Artemis, București, 2002)

Sursa 3 – Instituțiile federale ale S.U.A.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/1a/Political_System_of_the_United_States.svg

Pornind de la sursele istorice și schema ilustrativă de mai sus, rezolvați următoarele cerințe:

1. Menționați două caracteristici ale electoratului din SUA, precizate în sursa 3.
2. Explicați, pe baza sursei 3, principiul separării puterilor în stat din S.U.A.
3. Formulați, pe baza sursei 1, un punct de vedere referitor la rolul președintelui în S.U.A., susținându-l cu două informații selectate din sursă.
4. Argumentați, prin trei informații selectate din sursa 2, un punct de vedere referitor la afacerea ”Watergate”.

Exemplul 2:

Sursa 1 – atribuțiile împăratului Japoniei

„**Art. 1** Împăratul este simbolul statului japonez și al unității poporului japonez, iar acest statut se bazează pe voința unanimă a poporului japonez, care este deținătorul suveranității.

Art. 2 Tronul imperial este dinastic și se moștenește după cum se prevede în Statutul Casei Imperiale adoptat de Dietă.

Art. 3 Toate actele împăratului care se referă la chestiuni de Stat au nevoie de avizul și aprobarea Cabinetului, iar Cabinetul își asumă responsabilitatea acestora.

Art. 7 Împăratul, în urma avizului și aprobării Cabinetului, îndeplinește, în interesul poporului, următoarele acte referitoare la chestiunile de Stat: I. Promulgarea revizuirii constituționale, a legilor, a ordonanțelor Cabinetului și a tratatelor. II. Convocarea Dietei. III. Dizolvarea Camerei Reprezentanților. IV. Convocarea electoratului în vederea alegerilor generale ale membrilor Dietei. V. Confirmarea numirii și revocării miniștrilor de stat și, în cazurile prevăzute de lege, a celorlalți funcționari publici, precum și confirmarea scrisorilor de acreditare a ambasadurilor și a miniștrilor plenipotențari. VI. Acordarea amnistiei, grațierii, reducerii de pedepse, scutirii de executare a pedepsei și reabilitării. VII. Confirmarea instrumentelor de ratificare și a celorlalte documente diplomatice, în cazurile prevăzute de lege. IX. Primirea ambasadurilor și a miniștrilor plenipotențari străini. X. Efectuarea ceremoniilor.”

(Constituția Japoniei) - <https://constitutii.files.wordpress.com/2013/01/constituția-japoniei.pdf>

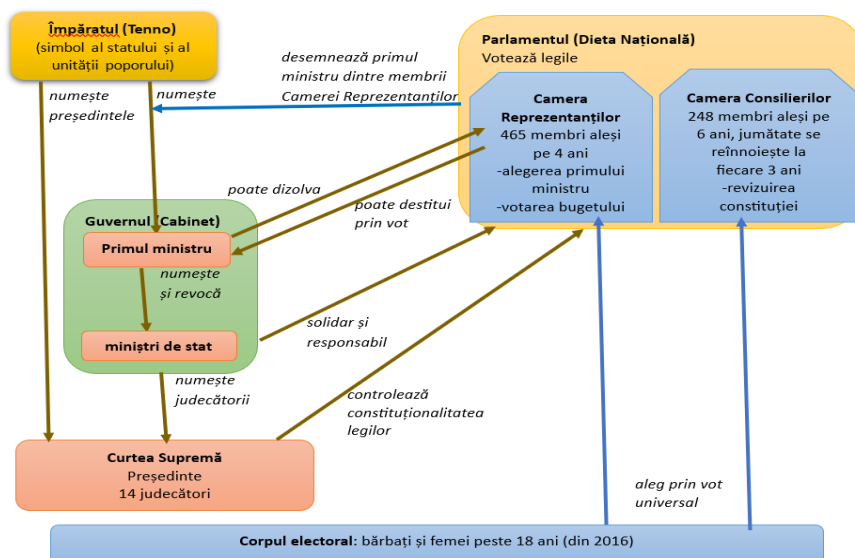
Sursa 2 – Viața politică din Japonia după 1989

„Același an 1989 a adus și sfârșitul unei ere, deoarece Hirohito a murit în ianuarie. Există speranță că sub fiul său, Akihito, ar fi putut să apară o oarecare schimbare de direcție de care să beneficieze în sfârșit și publicul. Noua eră a primit numele Heisei, însemnând literal ”Realizarea păcii depline”. (...)

Anii ce au urmat au fost martorii unei intense agitații politice aducând aminte de anii '80. Partide se formau și se desființau, loialitățile se schimbau, intrigile abundau. În cei 9 ani între 1987 și 1996, Japonia a avut tot atâția miniștri. Singurul factor constant a fost controlul națiunii de către conservatori. (...) Partidul Socialist – care și-a schimbat numele la începutul anilor '90 în Partidul Social Democrat din Japonia – și-a abandonat majoritatea principiilor politice, s-a aliat cu rivalii tradiționali din LDP și a pierdut mult din credibilitate și chiar din terenul câștigat la sfârșitul anilor '80. De fapt avea să piardă locuri la fiecare alegere și practic avea să dispară la sfârșitul anilor '90. (...) Spre surpriza multor observatori, publicul japonez de la sfârșitul anilor '90 căzuse într-un fel de complezență politică. (...) Alegerile din octombrie 1996 pentru camera inferioară, care au fost martore la revenirea în forță a LDP-ului, au însemnat și un record de slabă participare la vot (59%)”.

(Kenneth G. Henshall, *O istorie a Japoniei*, Ed. Artemis, București, 1999)

Sursa 3 – Instituțiile politice din Japonia

[https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/5e/Politics Under Constitution of Japan 04.svg](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/5e/Politics_Under_Constitution_of_Japan_04.svg)

Pornind de la sursele istorice și schema ilustrativă de mai sus, rezolvați următoarele cerințe:

1. Precizați, din sursa 1, trei atribuții ale împăratului.
2. Prezentați, în aproximativ o jumătate de pagină, relația dintre Guvern, Parlament (Dietă) și Curtea Supremă, utilizând două informații din sursa 3.
3. Precizați o asemănare și o deosebire între sistemul politic japonez și cel din Marea Britanie.
4. Argumentați, prin trei informații selectate din sursa 2, un punct de vedere referitor la viața politică din Japonia, după 1989.

Recomandări adaptate la diferite nevoi de învățare, cu rolul de a sprijini profesorii în construirea învățării remediale pentru categoriile de elevi în risc

Elevii care au dificultăți în **identificarea surselor istorice, organizarea informațiilor și structurii proiectului** vor fi îndrumați îndeaproape de către profesorul coordonator, punându-le la dispoziție surse istorice diverse, adresându-le întrebări ajutătoare în vederea selectării adecvate a informațiilor, prezentându-le modele de proiecte și de planuri în vederea organizării informațiilor sau chiar lucrând în echipă la elaborarea unor părți din proiect. Astfel, elevii vor rezolva, sub coordonarea profesorului, sarcini de tipul: prezintă, pe scurt, instituțiile politice centrale, numește principalele prevederi ale legii fundamentale, menționează modalitatea de alegere/constituire a unei instituții, precizează principalele atribuții ale instituțiilor politice, formulează puncte de vedere pe baza textului. De asemenea, elevii care au dificultăți în utilizarea limbajului adecvat (în scris și în timpul prezentării), în argumentarea ideilor, formularea concluziilor și colaborarea în cadrul echipei/ grupului, vor fi susținuți îndeaproape și încurajați, profesorul apreciindu-le progresul prin raportarea la evoluția personală.

Evaluarea se va realiza prin raportarea la standardele naționale, respectiv pentru numire/menționare/precizare vor primi 2/3 puncte, iar pentru prezentare/formulare de puncte de vedere/ilustrarea legăturilor cauzale 5/7 puncte.

Pentru elevii care se confruntă cu dificultăți mai mari de învățare, profesorul poate propune realizarea unor fișe de lucru referitoare la identificarea instituțiilor, normelor și procedurilor de guvernare din statele contemporane pe baza de imagini, secvențe din film istoric, documente istorice. **Proiectul** asigură un context de învățare util, prin contactul cu comunitatea altor elevi, chiar cu experți din domeniu, prin conexiunile cu alte domenii și discipline școlare și prin realizarea diferențiată a sarcinilor. În situația în care există elevi cu situație de eșec școlar, se vor realiza activități de lucru individuale, pliate pe nevoile acestora, cu fișe de lucru după modelul prezentat.

Bibliografie:

*** *Istorie: învățământ liceal – repere metodologice pentru consolidarea achizițiilor anului școlar 2019-2020*, editat de Centru Național de Politici și Evaluare în Educație, București, Editura Didactică și Pedagogică S.A., 2020;

*** *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea curriculumului național*, coordonator Eugen Palade, București, 2020;

*** *Ghid de evaluare – Istorie*, editat de Serviciul Național de Evaluare și Examinare, coordonator Rozalia Doicescu, București, Editura Prognosis, 2001;

Adăscăliței, Felicia; Bercea, Marilena; Manea, Mihai; Dumitrescu, Doru, *Elemente de didactică a istoriei*, Pitești, Editura Nomina, 2010;